

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ ВА ЎРТА
МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ТЕХНИКА УНИВЕРСИТЕТИ

Рўйхатга олинди
№ БД 5640100-3.03
« 17 » 08 2019 йил

САНОАТ ХАВФСИЗЛИГИ

ФАН ДАСТУРИ

Билим соҳаси: 600 000 – Хизматлар
Таълим соҳаси: 640 000 – Ҳаётий фаолият хавфсизлиги
Таълим йўналиши: 5640100 – Ҳаётий фаолият хавфсизлиги

Тошкент – 2019

VI. Курс иши (лойихаси) бўйича кўрсатма ва тавсиялар
Курс иши (лойихаси) ўқув режада режалаштирилмаган.

VII. Мустақил таълим ва мустақил ишлар бўйича кўрсатма ва тавсиялар
Мустақил ишни ташкил этиш бўйича услубий кўрсатма ва тавсиялар, кейс стади, вазиятчи масалалар тўплами ишлаб чиқилади. Маъруза мавзулари бўйича амалий топшириқ, кейс - стадилар ечиш услуби ва мустақил ишлаш учун вазифалар белгиланади.

Тавсия этилган мустақил таълим мавзулари

1. Ўзбекистон Республикаси саноат хавфсизлигини соҳасидаги қонунчилиги.
2. Саноат хавфсизлигини бошқаришда давлат тизими.
3. Хавфли саноат объектларини рўйхатдан ўтказиш.
4. Корхоналарни саноат хавфсизлигини таъминлашда мажбуриятлари.
5. Саноат хавфсизлигини талабларига риоя қилинишда корхоналардаги назорат.
6. Саноат хавфсизлиги соҳада лицензиялаштириш.
7. Саноат хавфли объектларда авариялар рўй бериши бўйича сабабларини текшириш.
8. Саноат хавфсизлиги экспертизаси.
9. Саноат хавфсизлиги декларацияси.
10. Сугурталашни турлари. Сугурталашни ҳуқуқий ишлаши, корхона фаолияти билан боғлиқлиги.
11. Корхона экспертларини тайёрлаш ва қондалари.
12. Хавфсизлик талабларини тегишли соҳаларда бошқаруви.
13. Хавфсиз шароитларни ташкил қилиш бўйича чора – тадбирлар.
14. Эҳтимолиги мавжуд бўлган иқтисодий зарарни баҳолаш.
15. Саноат объектларининг барқарорлигини ўрганиш бўйича ишларни ташкил қилиш ва усуллари.

16. Саноат ҳалокатларни бартараф қилиш режасини тузиб чиқиш.
17. Саноат хавфсизлиги шахс ва жамият ҳаётий муҳим манфаатлари.
18. Саноат хавфсизлиги соҳасида давлат томонидан тартибга солиш.
19. Ҳавфли ишлаб чиқариш объектини лойиҳалаш, қуриш ва фойдаланишга қабул қилиб олишга оид саноат хавфсизлиги талаблари.
20. Саноат қорхоналарини идентификациялаш.

VIII. Асосий ва қўшимча ўқув адабиётлари ва ахборот манбалари

Асосий адабиётлар

1. Ўзбекистон Республикаси Қонуни “Ҳавфли ишлаб чиқариш объектларини саноат хавфсизлиги тўғрисида”ги қонун. № ЎРҚ-57. 28.09.2006. Қонунчилик палатаси томонидан 2006 йил 25 августда қабул қилинган.
2. Ўзбекистон Республикаси Қонуни “Ҳўжалик юритувчи субъектлар фаолиятини давлат томонидан назорат қилиш тўғрисида” №717-1. 24.12.1998.
3. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг Саноатда, қончилиқда ва коммунал-маиший секторда ишларнинг беҳатар олиб борилишини назорат қилиш давлат инспекцияси фаолиятини ташкил этиш тўғрисида №323 Қарори. 10.07.2004 й.
4. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг “Ҳавфли ишлаб чиқариш объектларининг саноат хавфсизлиги тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикаси қонунини амалга оширишга доир қўшимча чора-тадбирлар ҳақида. №271. 10.12.2008.

Қўшимча адабиётлар

5. Мирзиёев Ш.М. Танқидий таҳлил, қатъий тартиб-интизом ва шахсий жавобгарлик – ҳар бир раҳбар фаолиятининг кундалик қондаси бўлиши керак. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2016 йил яқунлари ва 2017 йил истиқболларига бағишланган мажлисидаги Ўзбекистон

объектлари учун саноат хавфсизлиги декларациясини ишлаб чиқиш, саноат хавфсизлиги ҳавфли ишлаб чиқариш объектидаги авария хавфига берилган ҳар томонлама баҳони, авариянинг олдини олиш, ҳавфли ишлаб чиқариш объектдан фойдаланишни амалган оширади.

III. Асосий назарий қисм (мат-руза машғулотлари)

1 - модуль. Саноат хавфсизлигининг қонуний асослари.

- 1-мавзу. Қирриш. Ўзбекистон Республикасида Саноат хавфсизлигининг қонуний асослари.
- 2-мавзу. Ҳавфли саноат объектларини идентификациялаш.
- 3-мавзу. Ҳавфли саноат объектларини декларация қилиш.
- 4-мавзу. Вазирлар Маҳкамасининг 2008 йил 10 декабрда 271-сонли қарори асосида “Ҳисоб-тушунтириш хати”ни тузиш.
- 5-мавзу. Саноат хавфсизлиги экспертизаси тизими.
- 6-мавзу. Ҳавфли саноат объектларини риск таҳлили.

2-модуль. Саноат хавфсизлиги соҳасидаги экспертизаси

- 7-мавзу. Техноген хавф юқори бўлган зоналар давлат кадастрини юритиш тартиби.
- 8-мавзу. Ўзбекистон Республикасида путур етказмайдиган назорат тизимини шакллантириш ва ривожлантириш.
- 9-мавзу. Саноат хавфсизлиги соҳасидаги эксперт ташкилотларини аккредитация қилиш ва улар фаолияти устидан инспекция назоратини ўтказиш.
- 10-мавзу. Ҳавфли ишлаб чиқариш объектларида авария ҳалокатидан локализация ва бартараф этишга тайёргарликда саноат хавфсизлиги талаблари.
- 11-мавзу. Ҳавфли ишлаб чиқариш объектларида ишлаб чиқариш назоратини ташкил этиш ва амалга ошириш қондалари.

12-маву. Хавфли ишлаб чиқариш объектида авария юз берган тақдирда бошқа шахсларнинг ҳаёти, соғлиғи ва (ёки) мол-мулкига ҳамда атроф муҳитга зарар етказганлик учун фуқаролик жавобгарлигини мажбурий сугурта қилиш тартиби.

IV. Амалий машғулотлар бўйича кўрсатма ва тавсиялар

Амалий машғулотларда талабалар меҳнат муҳофазасининг меъёрий ҳужжатлар ва расмийлаштириш бўйича амалий кўникмалар ҳосил қилади.

Амалий машғулотларнинг тахминий рўйхати

1. Хавфли ишлаб чиқариш объектилари индентификацияси.
2. Хавфли ишлаб чиқариш объектилари декларацияси.
3. Хавфли ишлаб чиқариш объектилари экспертизаси.
4. Хавфли ишлаб чиқариш объектилари риск таҳлили.
5. Техноген хавф юқори бўлган зоналар давлат кадастрини юритиш тартиби.
6. Ўзбекистон Республикасида путур етказмайдиган назорат тизимини шакллантириш ва ривожлантириш.
7. Саноат хавфсизлиги соҳасидаги эксперт ташкилотларини аккредитация қилиш ва улар фаолияти устидан инспекция назоратини ўтказиш.
8. Хавфли ишлаб чиқариш объектиларида авария ҳалокатидан локализация ва бартараф этишга тайёргарликда саноат - хавфсизлиги талаблари.
9. Хавфли ишлаб чиқариш объектида авария юз берган тақдирда бошқа шахсларнинг ҳаёти, соғлиғи ва (ёки) мол-мулкига ҳамда атроф муҳитга зарар етказганлик учун фуқаролик жавобгарлигини мажбурий сугурта қилиш тартиби.

V. Лаборатория машғулотлар бўйича кўрсатма ва тавсиялар

Лаборатория машғулотлари ўқув режада режалаштирилмаган.

Фан дастури Олий ва ўрта махсус, касб-хунар таълими йўналишлари бўйича ўқув-услубий бирлашмалар фаолиятини Мувофиқлаштирувчи Кенгашнинг 2019 йил "11" 08 даги 4 - сонли баённомаси билан маъқулланган.

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг 2019 йил "4" 10 даги 88 -сонли буйруғининг 2 -илоvasи билан фан дастури рўйхати тасдиқланган.

Фан дастури Тошкент давлат техника университетида ишлаб чиқилди.

Тузувчилар:

С.С. Шомансуров - Ислон Каримов номидаги Тошкент давлат техника университети "Ҳаёт фаолияти хавфсизлиги" кафедраси доценти, техника фанлари номзоди.

Д.М.Рахматова - Ислон Каримов номидаги Тошкент давлат техника университети "Ҳаёт фаолияти хавфсизлиги" кафедраси катта ўқитувчиси.

Тақризчилар:

О.А. Джураев - Ўзбекистон Республикаси саноат хавфсизлиги қўмитаси, бошқармаси муовини.

А.А.Абдукаримов - "ИРГАЛ ПЛЮС" МЧЖ директори

Фан дастури Тошкент давлат техника университети Кенгашида кўриб чиқилган ва тавсия қилинган (2019 йил "11" 08 даги 10 - сонли баённома).

I. Ҷуғв фанининг долзарблиги ва олий касбий таълимдаги ўрни

Инсоннинг жамиятни тараккий эттириш ҳамда ишлаб чиқаришни бошқаришда асосий куч эканлигини ҳисобга олиб, унинг хавфсизлиги ва соғлигини сақлаш ижтимоий тараккийёт йўлидаги муҳим омил ҳисобланади. Ушбу дастур «Хавфли ишлаб чиқариш объектларида хавфсизлик тўғрисида»ги, ва «Иш берувчиларнинг фуқаролик жавобгарлигини мажбурий сугурталаш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси қонунарини ўрганиш, замон талабларига жавоб бериш бўйича малака ва кўникмаларини такомиллаштиришга қаратилган.

Шу билан бирга бақаларларнинг мунтазам касбий ўсишида интерактив методлар, ижодий фикрлашни ривожлантиришга йўналтирилган инновацион усуллар, мустақил таълим олишни назарда тутувчи машғулотлар олиб бориш кўзда тутилган бўлиб, саноат хавфсизлиги шахс ва жамият ҳаётий муҳим манфаатларининг хавфли ишлаб чиқариш объектларидаги авариялар ва ноҳуш ҳолисалардан ҳамда уларнинг оқибатларидан ҳимоя қилиш билим, кўника ва касбий малакага эга мутахассис кадрларни тайёрлашга қаратилган.

II. Ҷуғв фанининг максади ва вазифаси

Фаннинг асосий максади - бўлажак "Ҳаётий фаолият хавфсизлиги" бақаларият таълим йўналиши мутахассисликларига аҳолини ва ҳудудларни хавфли ишлаб чиқариш объектларидаги авариялардан муҳофаза қилишни таъминлаш ҳамда давлат органларини, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органларини ва аҳолини саноат хавфсизлигининг ҳолати тўғрисида бақардор этиш, хавфли ишлаб чиқариш объектидан фойдаланувчи ташиқлот саноат хавфсизлиги қондаларини ўргатишдан иборат.

Фанининг асосий вазифалари - Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томондан белгиланган энг юқори нормага тенг ёки ундан ортиқ миқдорларда ишлаб чиқариладиган, фойдаланиладиган, қайта ишланадиган, ҳосил қилинадиган, сақланадиган, ташиқладиган, хавфли ишлаб чиқариш

Республикаси Президентининг нутқи. // "Халқ сўзи" газетаси. 2017 й., 16 январь, №11.

6. Мирзиёев Ш.М. Буюк келажакимизни мард ва олижаноб халқимиз билан бирга қураминиз. - Т.: "Ўзбекистон", 2017. - 488 б.

7. Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича Ҳаракатлар стратегияси тўғрисида. - Т.: 2017 йил 7 февраль, ПФ-4947-сонли Фармони.

8. Ўзбекистон Республикаси Конституцияси. - Т.: Ўзбекистон, 2017. - 46 б.

9. Анализ аварий и несчастных случаев в нефтегазовом комплексе России / Под ред. Б. Е. Прусенко, В. Ф. Мартынока. М.: ООО "Анализ опасностей", 2015.

Интернет сайтлари

10. www.gov.uz - O'zbekiston Respublikasi xukumat portali.

11. www.lex.uz - O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi.

12. www.mintrud.uz - Mehnat va aholini ijtimoiy muhofaza qilish vazirligi sayti.

13. www.bilim.uz - OUMTV sayti